

מהדורת סיכומי גליון 31

סיכומי הדף - היזמי

רבי יחזקאל בן קרחא אומר: כל הלומד תורה ואינו חוזר עליה - דומה לאדם שחורץ ואינו קוצר. פנחסדרין צ"ט

מסכת שבת קמג - קמט

הוכשר. [מח' במשקה העומד לאיבוד].

דף קמג
האם מותר להעביר ביד עצמות וקליפין שעל השולחן?
לב"ה: כן, [כר"ש]
לב"ש: מסלק את הטבלא ומנערה [כר"ש]. [גרסת ר"ג]

מותר לסחוט אשכול של ענבים או עז לתוך הקדרה, אבל לא לתוך הקערה [משקה הבא לאוכל אוכל]

מעבירין מפני השלחן פירורין פחות מכזית, (כי אסור לאבדם ביד), ושער של אפונין, ושער עדשים - מפני שהוא מאכל בהמה, (אף שלא היה ראוי להם מבעו"י מ"מ ר"ש ל"ל מוקצה)

מה הדין לסחוט כבשים או שלקות וציר של דג (שדומה לשלקות)?
לרב: כבשים: לגופן מותר [אינו דומה לדש], למימיהן פטור, [המשקה לא גדל שם, ואסור אטו זיתים וענבים שאסורים מה"ת].
שלקות: בין לגופן בין למימיהן - מותר. [שם אוכל על המשקה]
לשמאל: אחד זה ואחד זה, לגופן - מותר, למימיהן - פטור אבל אסור.
לריו"ח: אחד זה ואחד זה, לגופן - מותר, למימיהן - חייב חטאת.

דין ספוג
אם יש לו עור בית אחיזה - מקנחין בו, ואם לאו - אין מקנחין בו. [פס"ר שיסחוט]
בין כך אין כך ניטל בשבת, ואינו מקבל טומאה.

מתי הכשירו עד מפי עד כשר?
בעדות אשה: לכו"ע,
בעדות בכור: לרב אמי אסור, לרב אסי מותר (וכן הלכה).

טלטול גרעיני תמרים
במקום שמאכילים אותם לבהמה מותר לטלטלן; ואדם חשוב צריך להחמיר על עצמו שלא לטלטלן אלא דרך שינוי (אגב פת או מים, ויש שעשו מהם גרף של רעי או שזקרום מיד לאחוריהם) ואם נאכלים רק לאדם אסור לטלטלם.

בישול אחר בישול
דבר שנשרה בחמין מע"ש - שורין אותו בחמין בשבת. (כגון תרנגולת של ר"א)
ואם לא נשרה מותר רק להדיחו בחמין בשבת, חוץ מן המליח הישן וקולייס האיספנין (לא חזר מהגלות כי לו שדרה), שאם הדיחן חייב משום מבשל.

פרק חבית
חבית שנשרה מצילין הימנה מזון שלש סעודות, בלי שיספוג ביין, או בשמן, [עובדין דחול].
חלות דבש או זיתים וענבים שריסקן מערב שבת, ויצאו מעצמן בשבת, **לת"ק:** אסורין, **ולרבי אליעזר ור"ש:** מותר.
נתפזרו פירות בחצר - מלקט רק על יד על יד ואוכל. אבל לא לתוך הסל [עובדין דחול]

דברי אגדה
מפני מה עופות שבבבל שמינים? - מפני שלא גלו (כמו אותם של א"י).
מפני מה מועדים שבבבל שמחים? - מפני שלא היו באותה קללה, (אבל בא"י שהיו בקללה יש תמיד הפרעות במועד)
מפני מה תלמידי חכמים שבבבל מצוינין? - לפי שאינן בני מקומן. (כדי שיכבדו אותם)
מפני מה עובדי כוכבים מזוהמין מהנחש? - שלא עמדו על הר סיני. (וגרים לא מזוהמים כי מזלם היה במ"ת) **ולר' אבא:** הוזהמא הפסיקה ביעקב שלא היה דופי בבניו.

אסור לסחוט זיתים וענבים [מפרק תולדה דדש],
יצאו מעצמם:
לשמאל: **זיתים וענבים:** לכו"ע המשקה אסור אפי' הכניסם לאכלין, [גזירה שמא יסחוט] **תותים ורימונים:** להכמים: המשקה תמיד אסור, לר"י: רק אם הכניסם **בסתם** וכ"ש למשקה, **ולסוחטן** לכתחילה אפי' למתק אסור [גזירה שמא יסחוט למשקה כבבית מנשיא],
שאר פירות: אפי' לסוחטן לכתחילה למתק הפרי מותר, אבל למשקה אסור דכיון שאחשיבינהו חל עלייהו שם משקה, (ומסתמא שרבנן לא פליגי).
לריו"ח ועולא: מחלוקת ר"י ורבנן בכל הפירות, והלכה כר"י בשאר פירות, ורבנן בזיתים וענבים.

דף קמו
שובר אדם את החבית לאכול הימנה גרוגרות, (ולר' נחמיה שאין כלי ניטל אלא לצורך תשמישו דווקא 'הרוסות', דאידי דמטלטל הסכין להפרידם מטלטל ליה לשבור החבית), ובלבד שלא יתכוין לנוקבה בנקב יפה.

דף קמד
מתי חלב מכשיר את הזרעים לקבל טומאה?
חלב אשה: בין שיצא לרצון בין שיצא שלא לרצון, [ותפתח את נאד החלב ותשקהו]
חלב בהמה: לת"ק: לרצון טמא, שלא לרצון טהור, [כדם מגפתה שאינו טמא בסתם] **לר"ע:** אפי' שלא לרצון טמא, [ק"ו מחלב אשה שאינו ראוי רק לקטנים]
זיתים וענבים: לרצון טמא שלא לרצון (לתי' א' דגלי אדעתיה דלא ניה"ל, לתי' ב' בסתם כשהולך לאיבוד) טהור.

לנקוב את החבית מן הצד ברומח אסור [לפיתחא קמכוון] אבל להתזי ראש החבית בסייף מותר [לעין יפה קמכוון]

מתי נחלקו חכמים ור"י האם מותר לנקוב נקב בחבית?
לרב הונא: מחלוקת למעלה, אבל בצד המגופה וכ"ש בחבית - ד"ה אסור.
לרב חסדא: מחלוקת מן הצד, אבל על גבה - ד"ה מותר. ובצד החבית לכו"ע אסור.

למה תרדין ומחל פוסלים את המקוה בשינוי מראה?
לר"ח ואביי: תרדין: משום שע"י שסחטן אחשיבינהו למשקה, **מוחל:** ששם משקה עליו. (כר"י שמתמא אפי' אותו שיצא אחר הדוחק, ור"ש חולק עליו ומטמא רק היוצא אחר סחיטה משום שא"א בלי קצת שמן)
לר"פ ורבא: משום שאין עושיין ממנו מקוה לכתחילה.

האם מותר להוסיף בנקב קיים?
האיסור עשיית פתח בשבת מה"ת הוא רק כשיעשה פתח להכניס ולהוציא, ובוה אף להוסיף אסור, ורבנן גזרו בכל פתח [אטו לול של תרנגולין]. **ולהוסיף** לת"ק מותר [אין הדרך להוסיף בלול] וי"א שאסור, [גם בלול יתכן להוסיף אם לא נעשה כתיקונו], (וכן הלכה).

נקב ישן מותר לחזור ולנקוב כשהוא במקום העשוי לשמר, אבל במקום העשוי לחזק אסור לנקוב, **לר"ח:** היינו למטה מן היין, **לרבא:** היינו למטה מן השמרים (אבל למעלה מותר).

דף קמה
המחליק בענבים - לא הוכשר, רבי יהודה אומר: הוכשר. [מח' במשקה הבא לצחצוח]
המפצע בזיתים בידיים מסואבות לידע אם הגיעו זיתיו למסוק, **לת"ק:** לא הוכשר, **לר"י:**

למרוח שמן עב: לרב אסור [גזירה משום שעווה שאם ממרח ממנה על נקב יש חשש חטאת] (וי"א בדעתו מותר) **לשמואל** מותר.

לתת עלה של הדס בנקב החבית בתור מרזב: לרב אסור [גזירה משום מרזב גמור \ שמא יקטום, נ"מ כשיש כבר קטום] **לשמואל** מותר.

להתעטף בלבדים: ברכין לכו"ע מותר, בקשין לכו"ע אסור, באמצע לרב אסור [מיוזה כמשוין] (ואין ראייה שרב אסר) **לשמואל** מותר.

שימור או חימום מים בשבת

מותר לשמר מים או תבשיל בתוך בור (ולא חיישינן לאשווי גומות), או לתוך מי מקוה, וכן מותר להמם צונן בחמה, (ולא חיישינן שמא יטמין ברמץ).

מה יעשה מי שנשרו כליו בדרך במים?

מותר להלך בהן, וכשמגיע להצר החיצונה, לת"ק שוטחן בחמה, אבל לא כנגד העם [מראית העין שיאמרו כיבס] **ולר"א ור"ש** אפי' בביתו אסור, (וכ"פ רב).

דף קמז

המנער מן העפר טלית **חדש שחור ומקפיד על ליבונו** - חייב חטאת. (אבל אם אינו מקפיד מותר).

מהו לצאת בבגד מקופל בשבת?

טלית מקופלת על כתיפו, חייב חטאת, **אבל** אם קיפל רק **צידי** טליתו סבר רבי שמוטר, אלא שהחמיר גם בזה.

סודר מקופל על כתיפו, אפי' בלי חוט קשור לו מותר [דרך לבישה כן לפעמים] (דלא כהורקנוס שחשש שמא יפול).

וסודר גדול: מותר לבלן להביאו לנשים, דרך מלבוש ע"י שיתכסה בה ראשו ורובו, **ואל"כ** צריך לקשר שני ראשיה למטה, [שלא תיפול] למטה מכתפיים. [דרך מלבוש]

אסור לעשות מרזב (קיפול הבגד) בשבת ע"ד לקצר את הבגד [לתמיד, הוי תיקון כלי] אבל להתנאות מותר, [כי זה לזמן קצר, ואי"ז תיקון].

המסתפג אפילו ב' אלוניאאות (אפי' שאין הרבה מים בכ"א) לא יביאם בידו בביתו [שמא יסחוט], **ולר"ש ורבי, שמואל וריו"ח** מותר, (וכן הלכה), ולא ימסרנה לבלן [חשודים לסחוט], **וע"י** י' בני אדם מותר (אפי' אלוניא אחת מלאה מים) [מדכרי אהדי].

איך מותר לסוך ולמשמש ולגרור בשבת?

לרחב"ח סכין ואח"כ ממשמשין, (שלא כדרך חול) **ולריו"ח** אפי' בכ"א, **אבל** לא משפשפים בכח, **ולא** מתגררין במגרדת [עובדין דחול], **אבל** במגררת של כסף מותר [מיוחדת לשבת], **ולרשב"ג:** אם רגליו מלוכלכות בטיט - מותר לגרור כדרכו.

אין יורדין לקורדימא, [שמא יחליק ויבוא לסחוט את בגדיו].

אין עושיין אפיקטיוזין בסם אבל ביד מותר, [וגם בחול הוי בל תשחית האוכלין].

אין מחזירין את חוליית השדרה של הקטן, אבל לכרכו בסודר כדי ליישר אבריו מותר.

אין מחזירין את השבר, ושמואל תני מחזירין.

מי שנפרקה ידו ורגלו לא יטרפם בצונן, אבל רוחץ הוא כדרכו, ואם נתרפא - נתרפא.

מקלחת בשבת

להתרחץ בחמים שהוחמו מע"ש, לכו"ע אסור. **אבל** להשתטף: **לר"מ** אסור אפי' בצונן, **לרבי שמעון:** מותר אפי' בחמין, **ולר"י:** בחמין - אסור, בצונן - מותר.

אסור לעמוד בקרקעיתה של דיומסת, מפני שמעמלת ומרפא. (21 יום לפני או אחרי שביעות ושבעות בכלל).

יין של פרוגייתא ומים דדיומסת קיפחו עשרת השבטים מישראל, וגם ראב"ע נמשך אח"ז ושכח תלמודו ובעו רהמי עליו וחזר לתלמודו,

פרק נוטל דף קמח

איך שואלים כלים בשבת?

מותר לשאול בשבת כל דבר בלשון 'שאלה' [לזמן מועט, וכיון שאסרו לומר 'הלונני' נזכר שזה באמת שאלה, (ולא הלווה בלשון שאלה) ולא אתי למכתב].
ואם אינו מאמינו - מניח טליתו אצלו, ועושה עמו חשבון לאחר שבת.

שינוי מדרך חול

ביו"ט גם דברים המותרים צריך לעשות בהם שינוי מדרך חול, חוץ ממילוי המים על דליים שאם ישנה יוסיף בטרחה או בהילוך, ולכסות החבית גם א"א שמא יופל הבגד במים,

מוטב שיהיו שוגגין

נשים מרקדות ומספקות כף ביו"ט, (וזה אסור משום שמא יתקן כלי שיר) **וכן** יושבות ליד פתח המבוי כחפץ בידיהם, (וזה אסור שמא יפול החפץ לחוץ), לא מחינן בהו דמוטב שיהיו שוגגות ולא מזידות ואפי' באיסור תורה.

מותר להלוות סאה בסאה רק במקום שמחיר הסאה קצוץ (דאל"כ יש חשש ריבית)

הלוואות יו"ט

לרב יוסף: לא ניתנה ליתבע, [דאל"כ אתי למכתב], (ואם לוח ביום א' דר"ה, ואיתברר שהוא חול החוב הל פוקע בשמיטה, ואם הלוה מחזיר צריך לומר לו 'משמט אני' [וזה דבר שהמיטה]) **לרבה:** ניתנה ליתבע [דאל"כ אתי לאמנועי משמחת יו"ט]

האם מותר להקדיש בשבת ויו"ט?

חובות הקבוע להם זמן (פסח וחגיגה) מותר,

חובות שאין קבוע להם זמן אסור, (ואדם שקנה בהמה מרועה המכירו והרועה הקדישה עבורו צריך להקדיש אותה הקדש עלוי מדרבנן)

דף קמט

למה אסור למנות אורחים מן הכתב? (ורק בפיו מותר)

לר"ב: גזירה שמא ימחוק. **לאביי:** גזירה שמא יקרא בשטרי הדיוטות.

כשכתוב על כותב למעלה, **יש** שאינו חושש שמא ימחוק, (גבוה) **ויש** שחושש (כמו בנר גבוה), **ולשמא** יקרא - לכו"ע לא חיישינן. [גודא בשטרא לא מיחלף]

כשחקוק על טבלה או פינקס **לכו"ע** חיישינן (**שמא** יקרא בשטרי הדיוטות מיחליף עם שטר)

האם מותר להסתכל במראה בשבת?

לר"מ: אם היא קבוע מותר [דעד שיביא המספריים יזכור] במראה של מתכת אסור [שמא יקוץ שער היוצא]

להכמים: שניהם אסור,

כתב המהלך תחת הצורה ותחת הדיוקנאות - אסור לקרותו בשבת. [אטו שטרי הדיוטות] ודיוקנא עצמה - אף בחול אסור להסתכל בה [לא תפנו אל האילים, לשון חללים]

מפיס אדם דווקא עם בניו אפי' בריבית [כדי להטעימן], **ואפי'** מנה גדולה נגד הקטנה, אבל עם אחרים אסור [כיון שמקפידין זה על זה - עוברין משום מדה ומשום משקל, ומשום מנין, ומשום לוויין ופורעין ביום טוב, ומשום ריבית, ומשום קוביא]

מותר להטיל גורל על הקודשים, אבל לא על המנות של קדשים של אתמול ביום טוב. (אפי' למנוע מריבה)

כל שחבירו נענש על ידו - אין מכניסין אותו במחיצתו של הקדוש ברוך הוא. [גם ענוש לצדיק לא טוב - וממילא הוא רע]

אודות נבוכדנצר

היה מטיל פור על גדולי מלכות, לידע איזה בן יומו של משכב זכור, וכשהגיע תור צדקיה, נמשכה ערלתו ג' מאות אמה \ אסור לעמוד בביתו \ כשירד לגהינם גם הרשעים שהיו רעשו ולא רצו אותו \ (לאחר שנעשה ז' שנים בהמה) רכב על ארי זכר, וקשר תנין בראשו.

שבתה אומה זו שאמרה מדוד והבא כסף \ מאד מאד הביא בלא מדה.